

Mind az időjárás kihívásokra, mind a piaci érvényesülésre jó válasz a fehérjenövény termesztése

A szója évek óta bizonyítja jövedelmezőségét és piacképességét

SZERZŐ: KOHOUT ZOLTÁN

Minél nagyobb kihívást fog jelenteni a klímaváltozás, és minél kaotikusabb a piaci környezet, annál nagyobb figyelem járul a szójára Magyarországon. Ennek alapvetően három oka van. A szója egy stabilabban termeszthető tavaszi növény, hatalmas európai piaca van, ráadásul már alacsonyabb hozamnál is jövedelmező a piac, a takarékos termeszthetősége és a támogatások révén. Mindez a Karintia Kft. Szója Szakmai Napok sorozatának nyitó rendezvényén hangzott el a Baranya vármegyei Bodán.

Az elmúlt években bizonyított a szója

Bene Zoltán, a Karintia Kft. cégvezetője előadásában kiemelte, a szója Magyarországon az egyik legbiztosabban termeszthető és jövedelmező szántóföldi kultúra. Úgy fogalmazott, hogy a növény termesztésének stabilitását két fő tényező adja. Egyrészt a klíma- és talajadottságokhoz való kiváló alkalmazkodóképesség, másrészt a hatalmas és folyamatosan fennálló európai felvevőpiac. A szója iránti, évi 35 millió tonna körüli kereslet az EU-ban évről évre meghaladja a kb. 3 millió tonnás (EU27) termelési kapacitást. Ezért a megtermelt mennyiség gyakorlatilag biztosan értékesíthető – a termelőknek nem kell olyan piaci torlódástól tartaniuk, mint más növények esetében.

A szakember hangsúlyozta, a szója kedvezőbben viseli a nyári meleg periódusokat. Káros hőmérsékleti küszöbértéke, azaz hőtűrő képessége 5 fokkal magasabb, mint például a kukoricáé vagy a napraforgóé. Ezért olyan években is versenyképes hozamot ad, amikor más tavaszi kultúrák komoly termés kiesést szenvednek. Ezt igazolják az elmúlt három év adatai is: 2022-23-ban a kalkulációjuk alapján a szója bizonyult a legjövedelmezőbb tavaszi kapásnövénynek, de még az ugyancsak hőstresszes 2024-ben is a 2. helyen végzett a tavaszi nagy kultúrák jövedelmezőségi rangsorában.

Döntő a fajta, logisztikája kedvezőbb

A Karintia Kft. másfél évtizede építi tudatosan a szójatermesztési prog-

ramját, és ennek során olyan genetikai hátteret alakított ki, amely esősorban az igen korai (00) éréscsoportok termesztését helyezi a fókuszba. Ez nemcsak az ország északi és csapadékosabb régióiban, hanem a melegebb, szárazabb déli területeken is növeli a termésbiztonságot és a takarékoskosságot. A vállalat országos integrátori szerepe révén a gazdálkodók számára nemcsak vetőmagot, hanem teljes körű technológiai támogatást is biztosít, a termőhely kiválasztásától a betakarításig. Bene Zoltán szerint a Pannon régióra nemesített, modern genetikák mellett a vetőmag magas minősége a siker egyik kulcsa, ezért a Karintia kiemelt figyelmet fordít a vetőmag-előállítás minden lépésére, különös tekintettel a feldolgozásra, az oltásra és a laboratóriumi ellenőrzésekre.

Fotó: shutterstock.com

A Karintia Kft. Szója Szakmai Napok sorozatának nyitó rendezvénye Bodán (fotó: Karintia Kft.)

A piaci szempontokat vizsgálva a cégvezető rámutatott: az EU éves szójafogyasztása több tízmillió tonna, miközben az uniós termőterület nagysága az önellátás 8%-át sem fedezi. Ez a helyzet hosszú távon garantálhatja a szója létjogosultságát. A szója termesztése tehát biztonságos piacra történő termelést jelent. Hozzátette, hogy a szója logisztikai szempontból is a takarékosabb utat jelenti, hiszen a szállítási költsége fajlagosan alacsonyabb, mint a nagyobb hektártömeget adó gabonáé.

A sikeres olasz példa iránymutató lehet itthon is

Bene Zoltán szerint a szója termesztése a jövőben még nagyobb szerepet kaphat a vetésszerkezetben, különösen az éghajlatváltozás hatásainak erősödésével. Úgy látja, aki ma „beruház” a tudásba és a minőségi fajtákba, az hosszú távon is nyereségesen tarthatja fenn a termelést. Véleménye szerint ez a növény az egyik legjobb válasz a gazdálkodók számára a piaci bizonytalanságok és az időjárási szélsőségek kezelésére. Előadásában az külföldi példán keresztül mutatta be, hogyan válhat a szója stratégiai növény a vetésszerkezetben: Olaszországban 2005 és 2025 között a szója vetésterülete a 100.000 hektárról 300.000 hektár fölé növekedett. Az olaszországi megháromszorozódott területnövekedés figyelemre méltó fejlődés, különös tekintettel az ottani időjárási kihívásokra.

Ezt támasztja alá az a FAO-előrejelzés, miszerint az EU szójatermelése a következő évtizedben várhatóan 23%-

kal fog bővülni. A Karintia szakembere szerint a szója takarékosabban termesztethető, könnyebben értékesíthető és stabilabb jövedelmezőséget biztosít, ezért Magyarországon is egyre nagyobb területen van helye a vetésszerkezetben. Ebben a folyamatban komoly szerepet vállal a Karintia Kft., amely nemcsak a prémium minőségben előállított, magas termés elérésére alkalmas vetőmagot kínál a gazdák részére, továbbá aktív szerepet vállal a terménykereskedelemben, hanem rendszeres piaci tájékoztatást és szakmai segítséget is biztosít az új irányra nyitott partnereinek. Ezt a célt szolgálja az az országos rendezvényssorozat, mely hozzásegíti a gazdákat a sikeresebb szójatermesztéshez és a termény eredményesebb értékesítéséhez is.

Agrárszakértő: az utolsó órában vagyunk

A magyar mezőgazdaság előtt pozitív jövőkép állhat, de csak azoknak, akik kilépnek a passzivitásból, és cselekszenek. A régi, kedvező időjárási, piaci és támogatási környezet megszűnt, ezért hatékonyan és fenntartható módon kell termelni. Az EU közös agrárpolitikája átalakul, a támogatások csökkennek és jövedelempótló jellegűvé válnak, ami a versenyképesség növelését teszi szükségessé.

Alkalmazkodni kell a klímaváltozáshoz és a piaci viszonyokhoz: tudatosabb értékesítés, jobb piaci információkezelés, a kereslet-kínálat és a nemzetközi tőzsdei folyamatok figyelése elengedhetetlen. A kiskereskedelmi láncok erős

► FOLYTATÁS A 30. OLDALON

► FOLYTATÁS A 29. OLDALRÓL

pozícióihoz is igazodni kell. A vetésszerkezetnél a termőhelyi alkalmasságra kell építeni, a veszteséges termelést kerülni. Az állattenyésztésben a járványvédelmet kiemelten kell kezelni, a szója és egyéb stratégiai növények piaca pedig hosszú távon stabil lehetőségeket kínál.

Fő üzenet: a tudás rendelkezésre áll, de összefogás, alkalmazkodás és proaktív cselekvés nélkül a gazdák elveszíthetik a jövőbeni lehetőségeiket.

Technológiai fejlesztő: ez már a túlélésről szól

Dr. Boriczky István, a Tomelilla Kft ügyvezetője felhívta a figyelmet, hogy a termelők előtt a választási lehetőség a növénytermesztési technológiák terén 3 járható útra szűkült. Az egyik a vízmegőrző extenzív technológia, a másik pedig a magas hozzáadott értékű, intenzív technológia és az ökológiai gazdálkodás. A gépbemutató során a Tomelilla szakemberei számos gyakorlati tanácsot osztottak meg a gazdák számára.

Klímatanácsadó: ezt nem tudjuk „kibekkelni”

A klímaváltozás ma már mérési adatokkal igazolt tény, amely az elmúlt évtizedekben felgyorsult, és tartós, forró, aszályos nyarakhoz, valamint szélsőséges időjárási eseményekhez vezet. A magyar mezőgazdaságban elengedhetetlen a gyors alkalmazkodás: azért fogtunk össze több mint 5 éve a Karintia kft-vel, hogy tudatosítsuk ezt a magyar gazdák számára – hallhattuk Németh Lajos meteorológustól, a Karintia Kft. klímatanácsadójától.

A Karintia Kft. Szója Szakmai Napok sorozatának nyitó rendezvényén, a szakmai előadások sorában szó volt a növényorvoslás új irányairól a Bio-Nat Kft. prezentációjában, az ABZ Drone Kft. drónbemutatót tartott az érdeklődőknek, Vaszi Zsolt (Huminisz Kft.) a szójatermesztésre vonatkozó technológiai elemekről beszélt, a növényvédelemről a BASF Hungaria Kft. szakembere tartott előadást, a gyomszabályozás gépi eszközeit pedig a Dr. Borsitzky István és lelkes kollégái prezentálták.

Három döntő érv a szója mellett a gazdák felé

Az utóbbi években változatlanul 50-60 ezer hektáros szója-vetésterület tavaly közel 112 ezer hektárra ugrott. A fehérjenövény iránti fokozott érdeklődés az idei évben is megmaradt, amit a közel 100 ezer hektáros vetésterület is igazolni látszik. Mit javasol a termelőknek annak érdekében, hogy tovább növelhessük ezt a szintet? – kérdeztük Bene Zoltánt, a Karintia Kft. cégvezetőjét.

Bene Zoltán: – A legfontosabb, hogy olyan növényekre koncentráljunk, amelyek a stabil keresleti piacból kifolyólag könnyebben értékesíthetők. A szója ebben a kivételes helyzetben van, hiszen Magyarországon csak töredékét termeljük meg a hazai szükségletnek, az EU-ban pedig mindössze 8%-át az uniós igénynek. Ez már önmagában erős érv a jövője mellett. Tovább erősíti a pozícióját a takarékos termeszthetősége, a szója ugyanis inputanyagszegényen is eredményesen termeszthető, Ausztriában és Németországban például pótlólagos N hozzáadása nélkül termesztik. Ez különösen fontos most, amikor a költségek egyre inkább fókuszban vannak. A másik döntő érv a jövedelmezőség: 2022-ben és 2023-ban a számításunk szerint a legjövedelmezőbb nagy területen vetett tavaszi kultúra volt, 2024-ben pedig a második helyen végzett, tehát az elmúlt meglehetősen színes 3 év átlagában az élen végzett a szója, a jövedelemtermelő képességet tekintve.

Sokan még mindig vonakodva gondolnak a szójára, mert úgy tartják, hogy nem ideális számára a hazai éghajlat.

– Ez tévhit. A szója hőtüresi küszöbértéke a legmagasabb a három nagy tavaszi kultúra közül – mintegy 5 °C előnye van a napraforgóval és a kukoricával szemben. A 2022-es hőstresszben gazdag év ezt visszaigazolta. Miközben a kukorica átlaghozama az 5 év átlagához képest több mint 50%-kal, a napraforgóé 35% fölött csökkent, a szójánál ez az arány mindössze 24% volt. A súlyosan „gondterhes” 2022-es évben egyedülként tudott érdemi jövedelmet termelni a tavaszi növények közül. Majd 2023-ban, 2024-ben is stabilan teljesített. A szója mellett olyan nyomós érvek szólnak, mint a könnyebb értékesíthetőség, a takarékoság és a jövedelemtermelő-képesség – ez a három fő érv ma a legfontosabb a gazdák számára.

Hogyan segíti a Karintia Kft. a termelőket az eredményes szójatermesztésben?

– Nemcsak minőségi vetőmagot és inputanyagot biztosítunk a gazdáknak, hanem naprakész piaci információval, aktívan részt veszünk terménykereskedelmi üzletágunkon keresztül a termény piacra juttatásában. Az edukációra ugyancsak nagy hangsúlyt fektetünk, így technológiai tanácsadással, hasznos kísérletekkel, szakmai rendezvények szervezésével is támogatjuk a gazdákat.

DE mit látnak középtávon?

– Amellett, hogy a fenti érvek létjogosultsága továbbra is fennmarad, újabb, egyre erősödő érv fog a szója mellett szólni: Az uniós zöld szabályozások egy jól meghatározott keretet adnak a gazdálkodóknak a járható utat tekintve. A szója épp olyan előremutató ezen a téren is, mint az előbb felsorolt képességeiben.

Vannak, akik még mindig a régi mítoszokat mantrázzák a szójáról, mi viszont évről évre igazoljuk, hogy amennyiben takarékosabban akarunk termelni, önnyebben szeretnénk értékesíteni, stabilabb jövedelmezőségre törekszünk, akkor a szójának ott a helye a hazai földjeinken is. Méghozzá egyre nagyobb területen. Forduljanak a Kariniához bizalommal, hogy Önök is eredményesen termeszthessék a szójababot Magyarországon. Ígérem, rajtunk nem fog múlni.